

GLOSSARIY / GLOSSARY

Atamaning o'zbek tilida nomlanishi	Atamaning ingliz tilida nomlanishi	Atamaning rus tilida nomlanishi	Atamaning ma'nosi
Tushuvchi soya	Drop shadow	Padayuhaya ten	Yorug'lik manbai bilan bir xil yo'nalishda joylashgan boshqa buyumning nur manbaidan yashirin tomoni maydoni.
Qarash nuqtasi	Observation point	Tochka obzora	Rasm chizuvchining joylashgan o'rni yoki kuzatish nuqtasi
Qarash burchagi	Vision angle	Ugol obzora	Jismning chekka nuqtalariga qarab kuzatuvchidan chiqayotgan nurlar yo'nalishi.
O'z soyasi	Own shadow	Sobstvennaya ten	Predmetning bir tarafi yorug'likda, boshqa tomoni soyada joylashganidagi paydo bo'ladigan soya.
Yorug' -soya	Sheckered light and shade	Svetoten	Biron-bir buyumning soya-yorug'ini aniqlashdagi grafik munosabat.
Tuslash	Stump	Rastushovka	Tasvirning aniq bir qismini soya-yorug'ini ko'rsatib berish uchun qo'llaniladigan uslub
Natyurmort	Still life	Natyurmort	<i>(frantsuzchadan «natyurmort» so'zi “o'lik narsa” degan ma'noni anglatadi).</i> Bu tasviriy san'at janridir. Bu janr asarlarida asosan insonni o'rap turgan buyumlar aksini topadi – ko'zalar, vazalar, oziq-ovqat mahsulotlari, gullar va boshqa maishiy buyamlar shular jumlasidandir. Ijodiy natyurmort – bu rassomning insonni o'rap turgan buyumlar aksini o'z zamoni va makonidagidek qilip tasvirlashi hisoblanadi.
Homaki nusxa	Etude	Etyud	(frantsuzcha «etude» - o'rganish) – hayotdan ishlangan ish. Ko'pincha etyud mustaqil ma'no kasb etadi. Ba'zida u chizuvchining professional malakasini oshirishi bilan bir qatorda olamni chuqurroq va haqqoniy o'rganishga xizmat qiladi. Shu bilan birga etyud ishlanadigan asarga ham yordamchi, ham tayyorlovchi material bo'lib ham xizmat qiladi. Etyud yordamida rassom asar g'oyasini aniqlaydi va mayda qismlariga ishlov beradi.
Grizayl	Grisaille	Grizayl	<i>(frantsuzchadan Grisaille – gris so'zidan «kul rang» ma'nosini anglatadi)</i> – bu rangtasvir turi hisoblanib, bir yoki ikki rangda

			ishlanadigan, ko'pincha jigarrang yoki kul ranglarda tasvirlanadi hamda bu arxitektura va haykaltaroshlik elementlarini qog'ozga tushirish texnikasi hisoblanadi. Grizaylda buyumning faqat tusi hisobga olinib, rangini esa ahamiyati yo'q.
Rakurs	Foreshortening	Rakurs	Buyum shaklining perspektiv qisqarishi vositasida uning doimiy ko'rinishi o'zgarishi; buyumning tepa yoki pastdan qaralgandagi to'satdan berilgan qisqartmalari.
Nisbatlar	Proportions	Proportsii	Buyumlar qismlarining bir-biriga va asosiga bo'lgan o'lochamlar munosabati
Yarimsoya	Penumbra	Poluten	Hajmli buyumning yuza qismidagi soya-yorug'ning, soya va nurning o'rtasidagi rang birligi
Hajm	Volume	Ob'em	Tasvirning tekislikdagi uch o'lchamli shakli.
Buyum formasi	Shape object	Forma predmeta	Buyum, obekt hamda chiziqlar joylashuvi chegaralarining nisbiy holati
Kompozitsiya (tasviriy san'atda)	Composition (visual arts)	Kompozitsiya (izobrazite-lnom iskuutve)	Bu badiiy shaklni mujassamlashtiradigan, asarga birdamlik va yaxlitlik beruvchi, rassom g'oyasi elementlarini bir-biriga jiplashtiruvchi narsa.
Qoralama	Sketch	Eskiz	Badiiy asar g'oyasini belgilovchi dastlabki chizma.
Perspektiva	Perspective	Perspektiva	(fr. perspective , lat. perspicere — orqali ko'rish) – fazoviy ob'ektlarning biron- bir tekislikdagi zoxiriy qisqartirilishiga muvofiq ularning shakli va soya-yorug'ligi o'zgarishini ifoda etuvchi tasvir texnikasi.
Panorama	Panorama	Panorama	Aylana podramnikda ishlanadigan tasmaimon asar.
Mato	Sanvas	Xolst	Rangtasvirda – maxsus ishlov berilgandan so'ng moy bo'yoq yordamida ustiga ishlanadigan qalin zig'ir yoki paxta mato.
Akvarel	Watercolor	Akvarel	(fr. Aquarelle — suvli; ital. acquarello) – rangtasvir ashyosi bo'lib, maxsus suv bo'yoqlaridan foydalanuvchi, suvda erigan holatida yupqa shaffof suspenziya hosil qilish orqali tasvirga engillik, qulaylik va nozik rang o'tish ta'sirini yaratib beradi.

Guash	Gouache	Guash	(fr. Gouache , ital. guazzo suv bo'yog'i, shovullash ma'nolarini anglatadi) – akvarelga qaraganda qalinroq va xira bo'lib, suvda eriydigan elimli bo'yoqlar turiga kiradi.
Rangtasvir	Painting	Jivopis	Tasviriy san'at turi bo'lib, kuzatuvchining ko'rib turgan yoki hayoliy voqelikni qalin yoki egiluvchan yuzaga bo'yoqlar yordamida tasvir tushiriladigan tushunchadir.
Blik	Hotspot	Blik	Tasvirlanayotgan narsadagi eng yorug' shu'la, qism. Ayniqsa hajmli narsalarning bo'rtirib chiqqan qismlarida shu'la yaqqol ko'rinadi.
Kolorit	Coloring	Kolorit	Badiiy asar mazmunini tushunarli bo'lishida ranglar nisbatidan foydalanish, badiiy asarlardagi ranglarning umumiy tusi, tuzilishi.
Refleks	Reflection	Refleks	narsaning shaxsiy va tushuvchi soyasidagi aks shu'lasi, u tevarak atrofdagi narsalarni ta'siri natijasida sodir bo'ladi.
Fon	Background	Fon	fon, zamin, tag; (ko'm-ko'k osmon fonida, rangli mato fonida) suratlarda eng oxirigi orqa plan rangini bildiruvchi ibora.
Koloristika	Colouristic	Koloristika	rang haqidagi fan bo'lib, ranglar tabiati, asosiy, tarkibiy (tashkil etuvchi) va qo'shimcha ranglar, ranglarning asosiy xarakteristikalari, rang kontrastlari, ranglar aralashuvi, kolorit, ranglar uyg'unligi, ranglar tili va ranglar madaniyati haqidagi bilimlarni o'z ichiga oladi. Ranglar dunyosi qonunlari ranglar bilan do'stlashish yoki do'stlashmaslikni aniqlab beradi.
Yorqinlik	Light Coloured	Svetlo'y	bu yarqirayotgan (yoki nur sochayotgan) jismning xarakteristikasi bo'lib, qandaydir yo'nalishdagi yorug'lik kuchining yarqirayotgan sirtning shu yo'nalishga perpendikulyar bo'lgan tekislikka tushayotgan proektsiyasining (tasvirining yoki aksining) maydoni nisbatiga teng.